

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος 13ο

Ο Μαστροπάν κρατούσε το λαβωμένο χέρι του Αντρέα και έσερνε το δικό του λαβωμένο πόδι αλλά και οι δυο τους δεν μειονεκτούσαν σε λεβεντιά. Ήταν ωραία παλικάρια και είχαν το γόητρο και το κύρος επιτυχημένου επαγγελματία και υπάλληλου. Στα χωριά, όποιος ήταν σε θέση να έχει εισόδημα πέραν από τον κτηνοτροφικό και αγροτικό τομέα, ήταν πασάς. Δεν τον επηρέαζαν οι φυσικές καταστροφές που ρήμαζαν τις σοδειές. Χόρευε και ο Μαστροπάν τη Διαμάντω μπροστά τραγουδώντας:

*Κέρνα μας, μαυρομάτα μου, γεμάτα τα ποτήρια
και σ' ολουνώνε το γυαλί, ρίξε σπυρί και μέλι
και στο δικό μου το γυαλί, ρίξε σπυρί φαρμάκι.
Να κατακάτσει ο σεβντάς που έβαλα για σένα
ν' ακούσουν, να πιστέψουνε, πώς πιάνεται η αγάπη
πώς πιάνεται η αγάπη, κοντούλα και γιομάτη.
Από τα μάτια πιάνεται, στα χείλη κατεβαίνει
κι από τα χείλη στην καρδιά ριζώνει και δεν βγαίνει.*

Ο Αντρέας τράβηξε και τη γιαγιά του στο χορό και ο Στρατής που γνώριζε την ιστορία της κίνησε το τραγούδι:

*Απόψε μαυρομάτα μου, θα κοιμηθούμ' αντάμα,
στρώσε το στρώμα σου δίπλα, δίπλα τα μαξιλάρια
και με το ηλιοβασιλέμα θα 'ρθω να κοιμηθούμε
να κουβεντιάσουμε τα δυο, να γλυκοφιληθούμε.*

Η καρδιά της γιαγιάς Αντρέαινας σκίρτησε ακούγοντας το τραγούδι. Χαμογέλασε, κούνησε το μαντίλι και χόρευε με νεανική χάρη στη θύμηση του μεγάλου της έρωτα. Εκείνο το τραγούδι έκφραζε τις πιο τρυφερές και αγαπημένες στιγμές της περασμένης της ζωής. Η επιστροφή του εγγονού στο χωριό και η σημερινή χαρά του την είχαν αναπτερώσει. Είχε περάσει τα εξήντα αλλά ήταν λεβέντρω και όμορφη.

Μπήκε όλο το ασκέρι στο χορό. Ο πρόεδρος ο Γιώργης χόρευε μπροστά με καμάρι τις αρραβωνιασμένες τσούπρες του. «Γεια σου, Ελένη παινεμένη, καλά στέφανα! Γεια σου, Διαμάντω, η ώρα η καλή!» Χόρευε και τους γαμπρούς του. «Να τους χαιρεσαι, κυρ-πρόεδρε!».

Τα παιδιά είχαν στήσει δικό τους χορό. Ο δεκάχρονος Νικήτας χόρευε μπροστά τον ξάδερφό του το Γιώργη. Έπειτα χόρευε το φίλο του τον Αριστέδη και με τη σειρά όλα τα παιδιά.

Μετά το χορό κάθισαν στις μακριές τάβλες και το έριξαν στο φαγοπότι. Σήκωσαν τα ποτήρια. «Καλά στέφανα! Η ώρα η καλή!»

– Με το καλό να μας έρθει, ευχήθηκε η γιαγιά Αντρέαινα.

– Τριπλούς γάμους έχουμε μπροστά μας, σχολίασε ο Στρατής.

– Έχουμε στη μέση και το πένθος. Ο Νυφισάκος λέει θα καταραστεί όποιον τολμήσει να κάνει γάμο και χαρά πριν χρονιάσει ο Δηλιγιάννης, σχολίασε ο πατέρας του Γιαννάκου, ο Θανάσης ο παπουτσής.

– Ποια είν' η γνώμη σου, πάτερ;

– Η ζωή και ο θάνατος περπατούν μαζί. Έτσι κι η χαρά με τη λύπη.

Όμως δεν μ' αρέσουν οι κατάρες.

– Εμείς έχουμε το πένθος του γέρου. Θα περιμένουμε να χρονιάσει πρώτα.

– Τι λες εσύ, γαμπρέ; ρώτησε τον Αντρέα ο μπάρμπα του ο Σωτήρης.

– Θα πάω με την πλειοψηφία, είπε χαμογελώντας εκείνος και γέλασαν όλοι.

– Του χρόνου το Μάη, μετά του Αγίου Κωνσταντίνου και της Ελένης, ανακοίνωσε ο συμπίθερος, ο πρόεδρος Γιώργης, ο πατέρας των δυο

νυφάδων.

Ο Μαστροπάν κίνησε τραγούδι της τάβλας και έσιμξε την θεσπέσια φωνή του με της Φουφούλαινας:

*Κάτου στα δασιά πλατάνια, στην κρυόβρυση
κάθουνταν τρία παλικάρια και μια λυγερή.
Κάθουνταν και τρων και πίναν και τη ρώταγαν:
– Διαμαντούλα μ', τι 'σαι τέτοια, τέτοια κίτρινη;
Μην ο ίσκιος σε πατάει, μην αφάντιασμα;
– Μάϊδε ο ίσκιος με πατάει, μάϊδε αφάντιασμα
με πατάει το παλικάρι τα μεσάνυχτα.*

*

Κατεδαφίστηκε η χαμοκέλα της γιαγιάς που είχε στεγάσει και το μηχανικό τον Ιταλό Βίττο τότε που γίνονταν τα έργα του σιδηρόδρομου. Το χτίσιμο του καινούριου σπιτιού χρειαζόταν πολλά χέρια και ο Λάζαρος παράδωσε την υπηρεσία του αγροφύλακα στον πρόεδρο που τώρα είχε γίνει συμπίθερός του. Έστειλαν μαντάτο στο γιο της Φουφούλαινας, τον Πανάγο, να γυρίσει στο χωριό και να αναλάβει την υπηρεσία του πατέρα του που ήταν ανήμπορος.

Ήρθε η μέρα να ριζούν τα θεμέλια. Ο Λάζαρος έσφαξε τον κόκορα. Σπαρταρούσε και πότιζε το χώμα με το αίμα του. Ο παπα-Γιάννης έκανε αγιασμό. Έφελνε και κουνούσε το θυμιατήρι σκορπίζοντας τολύπες λιβανιού: *Του Κυρίου δεηθώμεν. Ο Θεός ο παντοκράτωρ, ο ποιήσας τον ουρανόν εν συνέσει, και θεμελιώσας την γην επί την ασφάλειαν αυτής, ο κτίστης και δημιουργός των απάντων, έπίδε επί τον δούλον σου Παναγιώτη τον ελόμενον εν τω κράτει της ισχύος σου, εγείρει οίκον εις κατοικίαν και τω κτίσματι αυτόν ανεγείρει· έδρασον αυτόν επί την στερεάν πέτραν, ήν, κατά την σην θείαν εν Ευαγγελίοις φωνήν, ουκ άνεμος, ουχ ύδωρ, ουχ έτερόν τι καταβλάσαι ισχύσει, ευδόκησον αυτόν εις τέλος αχθήναι, και τους εν αυτώ μέλλοντας κατοικείν εκ πάσης επιβουλής του αντικειμένου ελευθέρωσον...*

Οι παραβρισκόμενοι έσκυβαν ευλαβικά τα κεφάλια και έκαναν το σταυρό τους επευφημώντας: «Καλορίζικο! Καλά στέφανα, Μαστροπάν!»

Η Λαζαρίνα ήταν γεμάτη χαρά και μαγείρευε με κέφι για τους χτίστες τους Λαγκαδιανούς. Ο χαρισματικός γιος της, παρά την αναπηρία του, θα ζούσε κανονική ζωή. Ψήλωναν οι τοίχοι, ψήλωνε ο σεβντάς του Μαστροπάν και σιγοσφύριζε συνέχεια το σκοπό του τραγουδιού: *Κάτου στα δασιά πλατάνια, στην κρυόβρυση, Διαμαντούλα...*

Όμως ψήλωνε και η ζηλοφθονία μερικών χωρικών για την προκοπή του. Κάθε Κυριακή που πήγαιναν στην εκκλησία, κοντοστέκονταν και κοιτάζαν τους τοίχους που αβγάταιναν, τα κουφώματα για τις πόρτες και τα παράθυρα. Σχολίαζαν μουλωχτά: «Μωρέ, πολύ το τράβηξε. Το πάει για δίπατο ο σακάτης». «Ε! το χτίζει για το χαίβανάκι, τη Διαμάντω. Την τύφλωσε ο σεβντάς. και δεν βλέπει την κουτσαμάρα του». Εκείνοι που τον αγαπούσαν επευφημούσαν: «Γεια σου, λεβέντη Μαστροπάν! Καλορίζικο! Μπράβο, έτσι μεγάλο να γίνει, να χωρέσει πολλά παιδιά!»

Βιαζόταν ο Μαστροπάν να μπει η σκεπή πριν μπει ο χειμώνας. Ήρθε και το αφεντικό του από τη Μεγαλόπολη με όλο του το ασκέρι και τον βοήθησαν. Ετοίμασαν την κατάλληλη ξυλεία και στέριωσαν τη σκεπή και το πάτωμα. Και πάνω στη δουλειά στέριωσαν και το κουμπαριό. Ο Μαστρομήτσιος θα άλλαζε τα στέφανα.